

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์*

DEVELOPMENT GUIDELINES OF LEARNING MANAGEMENT TO ENHANCE
ANALYTICAL THINKING SKILLS FOR THAI TEACHERS UNDER THE SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE SURIN

สงกรานต์ พรไชยา¹, พชรวิทย์ จันทร์ศิริ²

Songkran Ponchaiya¹, Pacharawit Chansirisira²

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}

Faculty of Education, Mahasarakham University, Thailand.^{1,2}

Email : 65010581058@msu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ 2) เพื่อสร้างและประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำนวน 197 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.932 และ 0.908 ตามลำดับ ระยะที่ 2 สร้างและประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และระดับมากที่สุด ตามลำดับ และเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม ด้านหลักสูตรการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และด้านการใช้รูปแบบและเทคนิค วิธีการสอนอย่างหลากหลาย ตามลำดับ 2. แนวทางการพัฒนาการ

จัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาสุรินทร์ มีองค์ประกอบ 5 ด้าน มีแนวทาง 25 แนวทาง ประกอบด้วย หลักสูตรการบูรณา
การเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ มี 6 แนวทาง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
มี 5 แนวทาง การใช้รูปแบบและเทคนิค วิธีการสอนอย่างหลากหลาย มี 5 แนวทาง การพัฒนาสื่อ
และนวัตกรรม มี 4 แนวทาง และการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง มี 5 แนวทาง ซึ่งผลการประเมิน
แนวทางโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : 1. แนวทางการพัฒนา 2. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้น
ทักษะการคิดวิเคราะห์

ABSTRACT

This research aimed to; 1) study current conditions, desirable conditions, and the needs assessment of development of learning management to enhance analytical thinking skills for Thai teachers under the Secondary Educational Service Area Office Surin 2) create and evaluate guidelines of learning management to enhance analytical thinking skills for Thai teachers under the Secondary Educational Service Area Office Surin The research method was divided into 2 phases : Phase 1 was to study the current conditions, desirable conditions, and the needs assessment of development of learning management to enhance analytical thinking skills for Thai teachers. The samples were 197 Thai teachers under the Secondary Educational Service Area Office Surin selected through stratified random sampling. The research instrument was a scaling questionnaire. The reliability current conditions and desirable conditions of the questionnaire are 0.932 และ 0.908. Phase 2 was to create and evaluate guidelines of learning management to enhance analytical thinking skills for Thai teachers under the Secondary Educational Service Area Office Surin And evaluating the program by experts selected through the purposive sampling technique. The research instruments were an interview form and an evaluation form on the appropriateness, and the possibility of the Programs of Thai Learning Management for Teachers. Data were analyzed by using mean, standard deviation, and modified priority index.

The results showed that; 1. The current state and desirable state of learning management to enhance analytical thinking skills for Thai teachers under the Secondary Educational Service Area Office Surin overall were at the moderate level. and the highest level respectively. And the needs assessment of the learning management to enhance analytical thinking skills for Thai teachers for Teachers was ordered from most to least; Development of learning media and innovation, The curriculum integrates content in subject areas, Student-centered learning, Authentic

Assessment, and Teaching styles and techniques, teaching methods, respectively. 2. Development Guidelines of learning Management to Enhance Analytical Thinking skills for Thai teachers under the Secondary Educational Service Area Office Surin consisted of 5 components and 25 guidelines : 6 guidelines for The curriculum integrates content in subject areas, 5 guidelines for Student-centered learning, 5 guidelines for Teaching styles and techniques, teaching methods, 4 guidelines for Development of learning media and innovation and 5 guidelines for Authentic Assessment. The overall evaluation Guidelines result was appropriate at the highest level and possible at the highest level.

Keywords : 1. Development Guidelines 2. Development Guidelines of learning management 3. Management to Enhance Analytical Thinking skills

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมความคิดให้กับเยาวชนของประเทศ โดยเฉพาะในโลกของศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและการคิดค้นพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่กล่าวได้ว่าการอ่านและการรู้หนังสือ (Reading & Literacy) เป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต เนื่องจากการอ่านและการรู้หนังสือทำให้เกิดความรู้ ความสามารถ และส่งเสริมให้เกิดทักษะ การคิดวิเคราะห์ แยกแยะประยุกต์ใช้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิต (สำนักการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา, 2559) ทักษะสำคัญสำหรับทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ และควรส่งเสริมและพัฒนาให้มีจิตสาธารณะควบคู่กันไป เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาทางสังคม จากผลการศึกษาพบว่า เกรดเฉลี่ยของผู้เรียนในโรงเรียนแปรผกผันกับการมีจิตสาธารณะ เช่นเดียวกับทักษะการคิดวิเคราะห์ โรงเรียนต้องส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมบูรณาการประยุกต์ ใช้ความรู้ด้านคิดวิเคราะห์กับการมีจิตสาธารณะให้ผู้เรียนมากขึ้น และมีการวัดผลและประเมินจากกิจกรรมโดยใช้ตัวชี้วัดทั้งด้านการคิดวิเคราะห์และจิตสาธารณะร่วมกัน และไม่เน้นการท่องจำ (Thailand Research Fund, 2016)

โลกแห่งการศึกษาได้ก้าวหน้าและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อให้เข้ากับยุคสมัย โดยผู้เรียนจะมีการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น สร้างสรรค์ และท้าทาย มองเห็นปัญหาเป็นโจทย์ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการแก้ไข ทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นการคิดที่นำไปสู่การตัดสินใจ จึงครอบคลุมแทบทุกเรื่องที่เข้ามาปะทะชีวิตประจำวัน ความสำคัญของการคิดวิเคราะห์ที่เป็นพื้นฐานของการคิดขั้นสูงและเป็นพื้นฐานในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน จำเป็นต้องพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน คือ ครูซึ่งเป็นบุคลากรหลักในการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน (มนตรี วงษ์สะพาน, 2557)

ผลการศึกษาความสำคัญของการคิดวิเคราะห์ มีความสัมพันธ์กับทักษะในการดำรงชีวิตอื่น โดยผลการศึกษาของ World Economic Forum (WEF) พบว่า ทักษะที่จำเป็นอย่างมากในศตวรรษ

ที่ 21 ที่เพิ่มเติมออกมาอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเทียบกับโลกยุคเก่าก็คือ ทักษะการเข้าสังคมและอารมณ์ (Social & Emotional Skills) โดยข้อมูลนี้เกิดจากผลการวิเคราะห์แนวโน้มของอาชีพต่าง ๆ ในรอบ 20 กว่าปีที่ผ่านมา และพบว่า อาชีพที่ต้องใช้ ทักษะทางสังคม (social skill) มีจำนวนมากขึ้น เช่นเดียวกับความต้องการมากขึ้น บทบาทของครูที่เป็น ผู้ถ่ายทอดความรู้ (Lecturer) จึงต้องถูกเปลี่ยนเป็น ผู้สร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้ (Facilitator) โดยหน้าที่ของครูนั้นจะไม่ใช้การแค่มาสอนหน้าห้องอีกต่อไปแต่จำเป็นต้องใช้กระบวนการที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนผ่านการลงมือทำจริง โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ และแนะแนวทางแทนที่น่าสนใจของทักษะเหล่านี้ ถึงจะสามารถขับเคลื่อนให้เกิดการสร้างทักษะทางสังคมและอารมณ์ (social & emotional skill) ที่นำไปสู่ทักษะในศตวรรษที่ 21 (Maytwin P, 2023)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 85 โรงเรียน มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการคิดของมนุษย์เป็นสิ่งที่ทุกประเทศให้ความสำคัญ และในประเทศไทยมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์เกิดขึ้นอย่างมาก ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาได้ข้อสรุปว่า เด็กไทยคิดไม่เป็นไม่ว่าจะเป็นการคิดแบบเหตุผล การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับการทดสอบ “PISA” ซึ่งประเมิน 3 ด้าน คือ การอ่าน วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ผลการประเมินพบว่า แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของคะแนนตั้งแต่การประเมิน ปีการศึกษา 2563-2565 ด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ไม่เปลี่ยนแปลง ในขณะที่ด้านการอ่านมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง และมีค่าเฉลี่ยรวมต่ำกว่ามาตรฐาน ซึ่งถือว่ายังไม่บรรลุเป้าหมายตามนโยบาย เป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการอ่านคิดวิเคราะห์ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านในการทดสอบ PISA ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ให้สูงขึ้น (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์, 2565)

การพัฒนาครูให้มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์เป็นหนึ่งในการพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน การที่ครูประสบปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนกล่าวคือ ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับกระบวนการคิดวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ รวมทั้งรูปแบบวิธีการและเทคนิคการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากครูประสบปัญหาในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียน ครูผู้สอนควรจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์ เน้นการวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายบุคคล (ทิศนา แคมมณี, 2557) ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้เด็กได้ฝึกคิด และการสอนให้ผู้เรียนทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นทักษะและองค์ประกอบที่สำคัญของทักษะแห่งศตวรรษ ที่ 21 (21st-Century Skills) เป็นทักษะแห่งโลกยุคใหม่ (Anand Kulpiyavaja, 2018)

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ทำให้ได้แนวทางที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ตาม

วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนด ภายใต้บริบทของสถานศึกษา และให้ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์แก่ผู้เรียนอย่างหลากหลายและมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

2.2 เพื่อสร้างและประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

3. ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

3.2 ได้แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

3.3 เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ศึกษาเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย เพื่อให้ได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย และสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 307 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 197 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling Technique) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.932 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์

เท่ากับ 0.908 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

ระยะที่ 2 สร้างและประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยการศึกษาแนวทางเกี่ยวกับพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์จากครูผู้สอนวิชาภาษาไทยที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ใช้เป็นแนวทางยกร่าง ตรวจสอบยืนยันและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีรายละเอียดดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. หลักสูตรการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.38	0.47	ปานกลาง	4.83	0.36	มากที่สุด	0.43	2
2. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.45	0.42	ปานกลาง	4.70	0.45	มากที่สุด	0.36	3
3. การใช้รูปแบบและเทคนิค วิธีการสอนอย่างหลากหลาย	3.47	0.53	ปานกลาง	4.57	0.45	มากที่สุด	0.32	5
4. การพัฒนาสื่อและนวัตกรรม	3.25	0.59	ปานกลาง	4.74	0.38	มากที่สุด	0.46	1
5. การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง	3.70	0.48	มาก	4.90	0.24	มากที่สุด	0.33	4
ค่าเฉลี่ย	3.45	0.50	ปานกลาง	4.75	0.38	มากที่สุด	-	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ารายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้านและอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม ลำดับที่ 2 ด้านหลักสูตรการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ลำดับที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลำดับที่ 4 ด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และลำดับที่ 5 ด้านการใช้รูปแบบและเทคนิค วิธีการสอนอย่างหลากหลาย

5.2 ผลการสร้างและประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่าได้แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย มีองค์ประกอบ 5 ด้าน มีแนวทางทั้งหมด 25 แนวทาง ประกอบด้วย หลักสูตรการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ มี 6 แนวทาง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี 5 แนวทาง การใช้รูปแบบและเทคนิค วิธีการสอนอย่างหลากหลาย มี 5 แนวทาง การพัฒนาสื่อและนวัตกรรม มี 4 แนวทาง และการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง มี 5 แนวทาง

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน มีรายละเอียดดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวม และรายด้าน

แนวทางการนิเทศแบบสอนแนะ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลักสูตรการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.90	0.23	มากที่สุด	4.90	0.23	มากที่สุด
2. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.92	0.18	มากที่สุด	4.84	0.22	มากที่สุด
3. การใช้รูปแบบและเทคนิค วิธีการสอนอย่างหลากหลาย	5.00	0.00	มากที่สุด	4.84	0.22	มากที่สุด
4. การพัฒนาสื่อและนวัตกรรม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
5. การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.96	0.08	มากที่สุด	4.92	0.13	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นได้อยู่ในระดับมากที่สุด

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1 ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลำดับที่ 1 ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม ลำดับที่ 2 ด้านหลักสูตรการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ลำดับที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลำดับที่ 4 ด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และลำดับที่ 5 ด้านการใช้รูปแบบและเทคนิค วิธีการสอนอย่างหลากหลาย ทั้งนี้อาจเป็น เพราะครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขาดสื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ ขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์แก่ผู้เรียน การบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในหลักสูตรยังขาดการให้ความสำคัญเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การวัดและประเมินผลไม่ตอบสนองการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนตามสภาพจริง ครูขาดความเข้าใจในกระบวนการ ขั้นตอน เทคนิคและวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ และครูขาดการพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนรู้ ยังคงใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเดิมที่เน้นเพียงการท่องจำ ทำให้ผู้เรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในยุคปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2549) กล่าวถึง ความสำคัญของทักษะการคิดวิเคราะห์ไว้ว่าช่วยให้รู้ข้อเท็จจริง ช่วยให้ไม่ด่วนสรุปสิ่งได้ง่าย ๆ ช่วยในการพิจารณาสาระสำคัญอื่น ๆ ช่วยพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกต ช่วยหาเหตุผลที่สมเหตุสมผล และช่วยประมาณการความน่าจะเป็นจะเห็นได้ว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์มีประโยชน์เป็นอย่างมาก เช่น ช่วยให้รู้ข้อเท็จจริง ช่วยให้ไม่ด่วนสรุปสิ่งได้ง่าย ๆ ช่วยในการพิจารณาสาระสำคัญอื่น ๆ ช่วยพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกต ช่วยหาเหตุผลที่สมเหตุสมผล ช่วยประมาณการความน่าจะเป็นและช่วยให้เกิดปัญญา เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ นาถชนก ภูมิ้ง (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

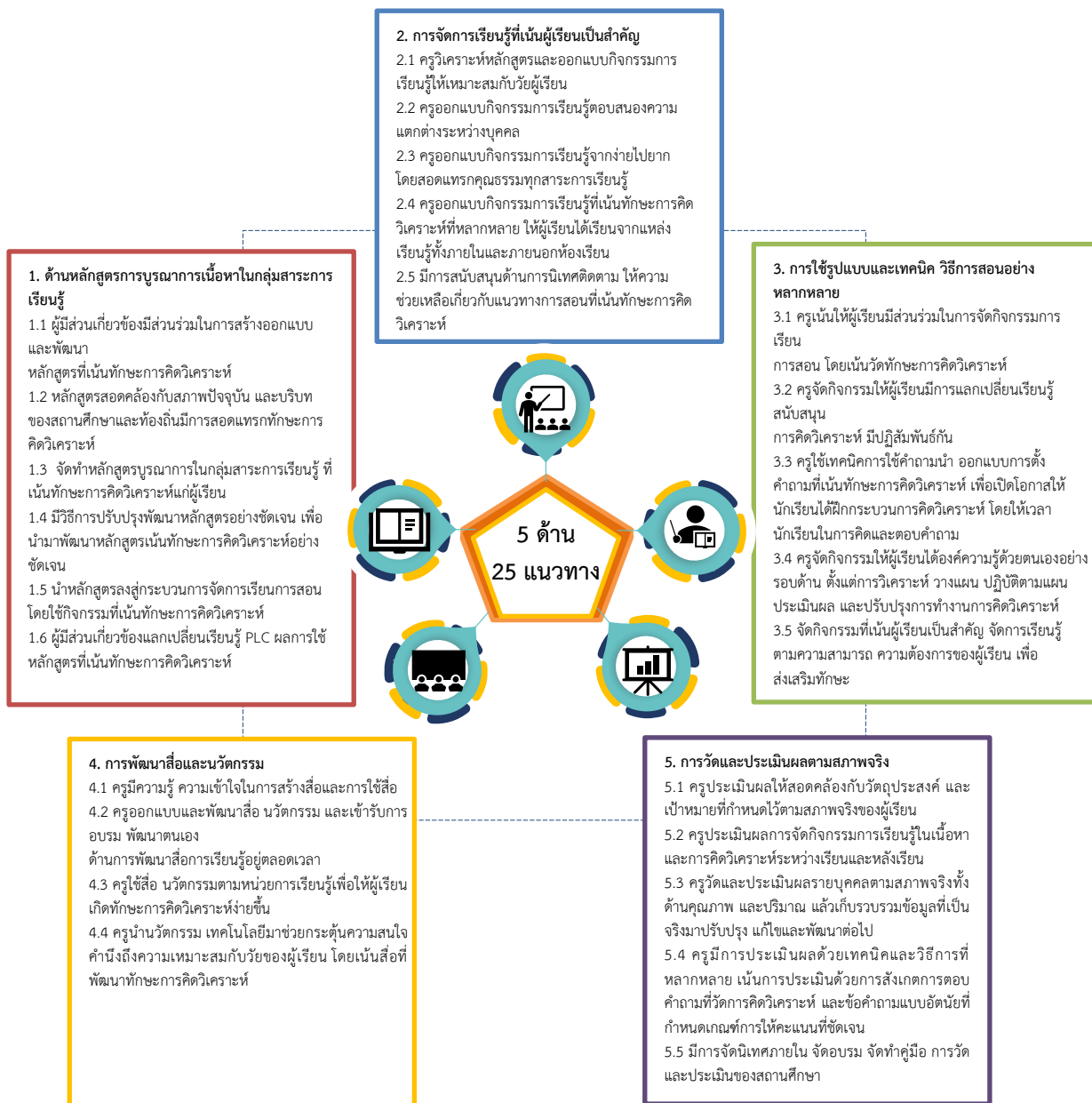
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี อยู่ในระดับมากที่สุด

6.2 แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีองค์ประกอบ 5 ด้าน มีแนวทางทั้งหมด 25 แนวทาง โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย ต้องเน้นการพัฒนาที่ตัวครูผู้สอนเป็นหลัก ครูผู้สอนต้องพัฒนารูปแบบ เทคนิค วิธีการสอน พัฒนาสื่อและนวัตกรรม ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ และการดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นระบบทั้งผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายนำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้เสนอความสำคัญของการพัฒนาครูไว้ว่า หัวใจของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือคุณภาพของผู้เรียน คือ คุณภาพครู เพราะครูต้องรับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรจัดการเรียนการสอนให้เด็กมีคุณภาพ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเร่งรัดการพัฒนาครูเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิมีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) อีกทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้ เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาสาขาหลักสูตรและการสอนภาษาไทย และผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารและจัดการเรียนรู้และซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี และเมื่อพิจารณาแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้วนั้น พบว่า ผู้วิจัยมีการนำข้อมูลจากผลการศึกษาในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ผสมกับผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมาเป็นข้อมูลในการสร้างแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของกิตติยา ไชยคำภา (2561) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 30 แนวทาง พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ระดับมากที่สุด และด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

7. องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มี 5 ด้าน 25 แนวทาง ดังนี้

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

ภาพที่ 1 องค์ความรู้แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์
สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละแห่งควรมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยกำหนดเป็นแนวทางหรือโปรแกรมการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

8.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

8.2.1 จากผลการวิจัยพบว่าครูภาษาไทยมีความจำเป็นที่จะได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ให้มากขึ้น ครูควรศึกษารายละเอียดและวางแผนการดำเนินการก่อนนำแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ไปประยุกต์ใช้จึงจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยเฉพาะด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม ซึ่งจากผลการวิจัยแล้วมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด

8.2.2 ควรมีการจัดทำแนวทางหรือโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย หรือรายวิชาอื่น ๆ หรือพัฒนาในแต่ละด้านให้กับครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูมีแนวทางการพัฒนานตนเองในการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง

8.2.3 ครูควรมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ และการจัดการเรียนรู้อื่นที่หลากหลายในปัจจุบัน และให้ผู้บริหารมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาครู หรือจัดให้มีการนิเทศการจัดการเรียนรู้และจัดให้มีครูพี่เลี้ยงที่มีความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์มาแนะนำครูที่ต้องการพัฒนา

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ในสังกัดอื่น ๆ หรือวิชาอื่น เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะและบริบทใกล้เคียงกัน

8.3.2 ควรจะใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเพิ่มเติม เพื่อการศึกษาในเชิงลึก เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็นต้น โดยนำเอาผลการวิจัยนี้ เป็นข้อมูลและแนวทางเพื่อนำผลการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้

9. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิตติยา ไชยคำภา. (2561). **แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จุฑามาศ เจริญธรรม. (2549). **การจัดการเรียนรู้กระบวนการคิด**. นนทบุรี : สุรัตน์การพิมพ์.

- ทิตินา แชมมณี. (2557). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นาถชนก ภูมิ้ง. (2563). การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มนตรี วงษ์สะพาน. (2557). กระบวนการคิดวิเคราะห์ Analytical Thinking Processes. วารสารการบริหารและพัฒนา. 6(2). 11-13.
- สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. (2565). แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2565 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. สุรินทร์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์.
- Anand Kulpiyavaja. (2018). 21st Century Skill. Retrieved 25 April 2023. From <https://medium.com/base-the-business-playhouse/criticalthinkingd1d624142278.html>
- Maytwin P. (2023). Instructional Designer CEO & Co-Founder BASE Playhouse. Bangkok : Entrepreneur in Gamification, Coaching, and Business.
- Thailand Research Fund. (2016). Research Result Thailand Indicates that Thai Students have good score but low skills of Analytical Thinking and Public Mind. Retrieved 26 April 2023. From <http://www.trf.or.th.html>

10. คำขอบคุณ

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ได้รับความอนุเคราะห์และความช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทรศิริสิริ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร.ธรินธร นามวรรณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี กรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้ให้ข้อคิดคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และตรวจสอบข้อบกพร่อง พร้อมกับชี้แนะวิธีการปรับปรุงพัฒนาในทุกขั้นตอนของการทำวิจัย จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิจัยครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และให้กำลังใจมาโดยตลอด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์แก่บุคลากรทางการศึกษาและผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนจะเป็นประโยชน์ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ต่อไป